GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.
„GAZETA" IESE ÎN FIECARE ḐI.
Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 36 fr., pe șése lunĭ 18 fr., pe trei lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVII.

SĖ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.
ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 110. *Lunĭ, Marțĭ 3 (15) Iulie* **1884.**

Brașovŭ în 2 (14) Iulie.

Politica de împăciuire a comitelui Taafe câștigă pe ḑi ce merge mai multŭ terênŭ în Austria. Celŭ ce a cunoscutŭ starea lucrurilorŭ în acéstă parte a monarchiei de acum cincĭ șése anĭ și vede schimbările ce s'au făcutŭ încetulŭ cu încetulŭ de atuncĭ încóce, trebue sĕ se mire, că a fostŭ și atâta cu putință. Cine erau afară de Ungurĭ cei mai înfocațĭ apĕrătorĭ ai principiului suprematistŭ înauguratŭ prin dualismŭ, décă nu Nemții centraliștĭ din Austria? Cine se identifică cu ideea de statŭ austriacŭ, cum se identifică la noi Tisaiștii cu idea de statŭ ungarŭ, décă nu partida lui Herbst și consoțĭ? Cine strigă mereu în gura mare, că décă li se vorŭ da drepturile naționale Cehilorŭ se va descompune împĕrăția habsburgică?

Tóte câte nu le-au doritŭ centraliștii Nemțĭ s'au întêmplatŭ. De cândŭ a venitŭ la putere cabinetulŭ Taaffe, suprematia lorŭ a fostŭ rĕsturnată, naționalitățilorŭ li-s'a făcutŭ și li-se face din ce în ce mai multă dreptate prin recunóscerea dreptului lorŭ de limbă și prin aceea că li-se înființéză scóle înalte și mijlocii cu limba lorŭ pe spesele statului. C'unŭ cuvêntŭ se sêmte o mare schimbare spre mai bine, deși cea mai mare parte a postulatelorŭ naționalitățilorŭ negermane încă nu este împlinită. Unŭ lucru însă nu se sêmte. Ceea ce au preḑisŭ Nemții, că adecă unitatea monarchiei se va disolva, décă li-se vorŭ face concesiunĭ Cehilorŭ, Polonilorŭ, Slovenilorŭ și Românilorŭ din Austria, nu s'a împlinitŭ. Din contră puterea guvernului din Viena n'a fostŭ nicĭodată mai mare ca acuma.

Resultatulŭ alegerilorŭ din urmă pentru dietele provinciale din Austria au înmulțitŭ desastrele Nemțilorŭ centraliștĭ încă cu unulŭ. In Moravia mai alesŭ partida lorŭ a pierdutŭ mai multe mandate, pe carĭ le-au câștigatŭ Cehii. Mai pretutindenĭ centraliștii trebue se înregistreze câte o pierdere sêmțibilă și chiar în Viena, unde au fostŭ aleșĭ aderențĭ de ai programei lorŭ, contra-candidații acestora au căpĕtatŭ voturĭ așa de multe, minoritățile au fostŭ așa de marĭ, încâtŭ are dreptate „N. fr. Presse" cândŭ se plânge amarŭ, că șirurile partidei suprematiste germane începŭ a se rări în modŭ bătătorŭ la ochĭ.

Pierderĭ marĭ le-a suferitŭ oposițiunea germană din Austria în urma așa ḑiselorŭ „compromise electorale," ce le-a încheiatŭ o parte din marii proprietarĭ aderențĭ la programa centralistă cu guvernulŭ. In urma acestorŭ compromise s'a formatŭ așa numita „partidă mijlocia," care în realitate astăḑĭ nu mai aparține partidei Nemțilorŭ centraliștĭ.

„Nu se póte negá — scrie numitulŭ ḑiarŭ de frunte centralistŭ — că viitorulŭ partidei liberale germane va fi sub astfelŭ de împrejurărĭ fórte posomorîtŭ. Ea pățesce cum au pățitŭ cele mai multe partide liberale în Europa, carĭ, după ce li s'au luatŭ frênele guvernului din mână, vĕdŭ că desertéză din șirurile lorŭ massa cea mare a acelorŭ elemente, carĭ se încălḑescŭ numai la raḑele puterei și totdéuna găsescŭ câte o teoriă, care îmbracă într'unŭ sistemŭ lipsa lorŭ de principii. Óre partida liberală germană se priméscă, sfatulŭ ce i se dă de a se folosi de aceeașĭ prudență și de a merge cu curentulŭ sacrificându-se pe sine însușĭ? Ni se pare că misiunea ce are de a-o împliní, este prea seriósă, decâtŭ ca sĕ abḑică și sĕ trécă de bună voie în tabĕra dușmanilorŭ ei."

Misiunea de care vorbesce „N. fr. Presse" are de scopŭ a rĕsturná starea actuală de lucrurĭ și a întroduce érașĭ unŭ regimŭ suprematistŭ germanŭ. Acésta cu greu se va mai puté face. Popórele din Austria s'au deșteptatŭ și nu mai suferŭ aḑĭ terorismulŭ unui altŭ poporŭ. Ear câtŭ pentru liberalismulŭ Germanilorŭ din Austria elŭ s'a deochiatŭ de multŭ și astăḑĭ partida liberală germană, care voiesce sĕ-șĭ întemeieze din nou suprematia pe ruinile drepturilorŭ naționale ale celorlalte popóre, nu mai află nicĭ unŭ credĕmêntŭ.

Idea că Germanii și Maghiarii suntŭ singurĭ chemațĭ a domní în acéstă împĕrăția, a căḑutŭ. In Austria suprematia germână a trebuitŭ sĕ cedeze loculŭ unui regimŭ, care ține contŭ de interesele tuturorŭ popórelorŭ. Idea federalistă prinde rădăcină. A mai rĕmasŭ Ungaria cu guvernulŭ tisaistŭ, care în privința tendințelorŭ asupritóre ce le nutresce, este aḑĭ în monarchiă unŭ adevĕratŭ anachronismŭ. Dér sperămŭ, că se va aflá leaculŭ potrivitŭ și pentru rana de pe corpulŭ Ungariei.

Scirĭ telegrafice.

(Serv. part. alŭ „Gaz. Trans.«)

Paris, 13 Iulie. — De alaltăerĭ séra până erĭ la 10 óre diminéța au murítŭ de coleră în Toulon 28 de persóne între care și o călugăriță, ér în Marsilia au murítŭ 21 de persóne.

Fiume, 14 Iulie. — Erĭ după améḑĭ la 4 óre, au sositŭ aicĭ, sub comanda vice-admiralului Sterneck, grosulŭ flotei compusŭ din 6 fregate cuirasate, corabia admiralității „Tricot" și canoniera „Kerka." Torpedierele sosescŭ astăḑĭ de diminéță. Mâne e repausŭ. Marțĭ va fi manevră a flotei.

Cronica ḑilei.

Comandantulŭ militarŭ alŭ Transilvaniei Br. de Schönfeld, a sositŭ Duminecă în orașulŭ nostrŭ, pentru ca sĕ facă inspecțiune. Aflămŭ că Ecselența Sa acompaniatŭ de generalulŭ Fischer și mai mulțĭ oficerĭ superiorĭ a plecatŭ aḑĭ diminéță cu-o specială misiune la curtea regelui României în Sinaia, de unde se va întórce astă séră. Sĕ crede, că scopulŭ visitei acesteia este de a învita pe M. S. Regele Carolŭ la manevrele cele marĭ ale trupelorŭ austro-ungare în véra acésta.

*

Mâne, Marțĭ, Escel. Sa bar. Schönfeld, comandantŭ de corpŭ, va trece în revistă la Stupini trupele din Brașovŭ.

*

Cu finele anului 1887 espiră pactulŭ dualistŭ dintre Austria și Ungaria. Ḑiarele ungurescĭ se ocupă de pe acum de acéstă cestiune importantă.

*

„Politische Correspondenz« anunță, că fóia oficială sêrbéscă publică unŭ comunicatŭ, că M. S. monarchulŭ Franciscŭ Iosifŭ a invitatŭ pe regele Milanŭ sĕ asiste la manevrele trupelorŭ. Totŭ fóia oficială comunică, că regele României, Carolŭ va face o visită în Belgradŭ.

*

Relativŭ la furtulŭ dela gara din Clușiu, se anunță că în urma găsirii celorŭ 15,000 fl., s'a datŭ de urma făptuitorilorŭ. Cutia de tinichea, în care s'au găsitŭ banii, a fostŭ cumpĕrată de o persónă, pe care judele instructorŭ o cunósce deja. Se ḑice că cutia nu s'a găsitŭ numai din întêmplare, ci femeia unui servitorŭ dela gară anume ar fi trimisŭ pe copii în acelŭ locŭ, ca sĕ caute... melcĭ.

*

In fóia ilustrată »Familia« a începutŭ sĕ se tipăréscă »Nóptea de sf. Georghe,« operă bufă în 3 acte de Teocharŭ Alexi, dedicată memoriei lui C. Porumbescu.

*

Guvernulŭ românŭ, spune »Rĕsboiulŭ,« a însărcinatŭ pe d. Dr. Marcovicĭ sĕ plece la Toulon, pentru a studiá mersulŭ colerei în Francia.

*

Se comunică oficialŭ din România, că regele Carolŭ va face la finele lui Augustŭ o visită regelui Sêrbiei.

*

Ḑiarulŭ oficiosŭ „Le Pays« publică următorulŭ comunicatŭ: Erĭ séra »Românulŭ« a publicatŭ următórele: D. I. C. Brătianu sĕ aștéptă astă-séră în capitală, pentru a președe mâne unŭ consiliu de ministrii, în care se va discutá convențiunea comercială cu Austro-Ungaria, luândŭ în considerare cele din urmă documente relative la acéstă afacere.

»Românulŭ« trebue sĕ scie că vechia convențiune cu Austro-Ungaria nu este încă denunțată; că trebue sĕ se mai aștepte încă unŭ anŭ mai înainte d'a se denunțá și că, — ceea ce este și mai multŭ — ea mai acórdă încă unŭ anŭ pentru reviḑuirea convențiunii și definitiva ei denunțare și că, prin urmare, nu se póte deliberá pe documente oficiale carĭ nu esistă.«

*

Recruții din Dobrogea spunŭ ḑiarele din Bucurescĭ vorŭ fi concentrațĭ pentru 60 de ḑile, cu începere dela 1 Iuliu viitorŭ, o parte la Constanța éră restulŭ la Babadag.

*

Ḑiarulŭ »Olteanulŭ« ḑice, că unŭ óre-care Mihai Molnarŭ, ungurŭ de origine și de meseriă têmplarŭ, cu locuința de 20 anĭ în Craiova, la 19 ale curentei, fiindŭ condamnatŭ de judecătoria ocolului I. la 5 ḑile de închisóre și 50 leĭ amendă, a făcutŭ apelŭ la revolverulŭ sĕu, căcĭ eșindŭ din judecătoriă a venitŭ cu arma încărcată sĕ ucidă pe d-lŭ judecătorŭ Christescu. Sala judecătoriei era plină de ómenĭ, doi advocațĭ pledau; Mihai Molnar cu o mare cutezare intră în sală și vêrî mâna cu arma încărcată printre acești doi advocațĭ, carĭ ilŭ apucară mai înainte de a trage. D. procurorŭ a fostŭ chiămatŭ și a constatatŭ faptulŭ trămițêndŭ pe vinovatŭ la închisóre.

*

Prutulŭ s'a vĕrsatŭ în ḑilele trecute și — după cum sĕ spune — a înecatŭ aprópe 50 de sate de pe amêndouĕ malurile sale. Fînațurile și cucuruzele din districtulŭ Iașilorŭ și Fălciului sunt nimicite.

*

Profesorulŭ Richter, deputatŭ în Reichstagulŭ germanŭ care suferea de multŭ timpŭ d'o bólă de nervĭ, a înebunitŭ; dênsulŭ a fostŭ internatŭ în ospiciulŭ de la Lindenhof lêngă Coswig.

*

Consiliulŭ comunalŭ alŭ Parisului a hotărîtŭ, ca serbarea națională de aḑĭ 14 Iulie, sĕ se facă cu orĭ ce prețŭ.

*

Unŭ prefectŭ din Francia a datŭ următórea telegramă cătră ministrulŭ de interne: „S'au luatŭ tóte mĕsurile; fiecare e la postulŭ sĕu; n'așteptămŭ acum decâtŭ colera.«

*

In Petersburg întêmpină puține simpatii coalisarea partidei radicale cu cea conservătóre în Bulgaria. »Novoje Vremja« îșĭ esprimă temerea, că politica orientală a

Rusiei va luá o schimbare nefavorabilă şi face atentă diplomaţia de vr'o surprindere neplăcută.

*

Din Parisŭ se scrie, că în nóptea de 9 Iulie a fostŭ o furtună violentă, care a făcutŭ multă pagubă. Trăsnetulŭ a căḑutŭ pe biserica din Belleville, care s'a aprinsŭ. Foculŭ a fostŭ imediatŭ stinsŭ.

*

De asemenea în Madrid, unŭ focŭ, ce a isbucnitŭ din negligenţa păzitorilorŭ, a distrusŭ palatulŭ „Ameria Real,« în care se păstrau arme istorice.

*

In gara din Bayens în Franţa, s'a lovitŭ unŭ trenŭ de persóne cu unŭ trenŭ de marfă. Au fostŭ rĕniţĭ, unii mai uşorŭ alţii mai greu, 40 de călĕtorĭ, ér 4 vagóne de persóne s'au sfărmatŭ.

*

Pe linia ferată Gotthardt se vorŭ introduce dela 1 Septembre a. c. locomotive cu natronŭ, fără focŭ, ale lui Honigmann, pentru ca călĕtorii se nu mai fie incomodaţĭ de fumŭ în trecerea prin marele tunelŭ.

*

In Norrkopping în Svedia, spune »Engineer,« se va produce unŭ felŭ de bumbacŭ din lemnŭ, alŭ cărui firŭ torsŭ se póte întrebuinţá totŭ aşa de bine ca şi firulŭ de bumbacŭ şi este mai eftinŭ.

Pasivitatea oposiţiunei maghiare.

Cetimŭ în „Ellenzék" din 11 Iulie următórele:

„Propunerea făcută în fóia nóstră, ca oposiţiunea sĕ róge într'o representaţiune pe Maiestatea sa, ca sĕ disolveze dieta actuală, a fostŭ luată la desbatere în articlulŭ de fondŭ de ierĭ alŭ ḑiarului »Nemzet.« Acestŭ organŭ alŭ guvernului cu deosebire douĕ motive aduce contra abstinenţei, contra pasivităţii; ântâiulŭ motivŭ e, că cu ocasiunea verificărei se va alege că óre legalŭ séu nelegalŭ s'au săvĕrşitŭ alegerile; alŭ doilea motivŭ e, că ar fi o procedură anticonstituţională a recurge la Maiestatea Sa pentru ajutorŭ. La acestŭ articlu alŭ ḑiarului »Nemzet« totŭ într'unŭ articulŭ de fondŭ rĕspunde »Egyetértés« de astăḑĭ. Acestŭ articulŭ din »Egyetértés« se abate în unele de articolulŭ sĕu de erĭ, scrisŭ cu privire la acelaşi obiectŭ. Căcĭ în articlulŭ de ierĭ desaprobă pasivitatea din consideraţiune faţă de alegĕtorĭ, însĕ astăḑĭ printre şire admite acéstă procedură. La tótă întâmplarea vomŭ reveni la acestŭ obiectŭ, deocamdată însĕ publicămŭ articolulŭ din »Egyetértés,« care sună precum urmézā:

»Nemzet,« organulŭ oficiosŭ alŭ partidei guvernamentale, atacă intenţionata atitudine a oposiţiunei faţă cu abusurile electorale. Organulŭ guvernamentalŭ e de părere, că încă n'a sositŭ timpulŭ de a puté judecá asupra abusurilorŭ. Şi chiar décă s'arŭ fi şi făcutŭ abusurĭ, numĕrulŭ acelora e micŭ şi nu ne îndreptăţesce a ḑice, că maioritatea dietei a eşitŭ pe cale nelegală. Nu e vorba numai de câte-va cercurĭ. Nu se tractézā despre aceea, că ce au făcutŭ corteşii guvernului în Breţcu séu în comitatulŭ Hont, cum a dripitŭ în Vesprim cavaleria chiar atâţĭ alegĕtorĭ oposiţionalĭ, câţĭ formau pe de altă parte maioritatea guvernului; ci despre aceea e vorba, că, cu puţine escepţiunĭ, mandatele câştigate de deputaţĭ nu sunt eluxulŭ încrederei din partea publicului alegĕtorŭ. Astăḑĭ în tóte părţile o spunŭ pe faţă în societăţĭ private, câtŭ i-a costatŭ mandatele; îĭ auḑi lăudându-se cu călcarile de lege pe strade. Şi nu mai e vorbă de aceea, că ce a făcutŭ în singuraticile cercurĭ prefectulŭ séu sub-prefectulŭ., ci de aceea e vorba, că în tótă ţéra fórte puţine au fostŭ cercurile, unde deputatulŭ s'a putută alege cu respectarea legilorŭ.

O dietă astfelŭ constituită n'are dreptŭ de esistenţă. Ii lipsesce elementulŭ ce o ar nutrĭ. Ea nu represintă voinţa poporului, în numele căruia ar fi chemată a legiferá. Şi în esenţă nu se deosebesce de felŭ de o corporaţiune, pe ai cărei membrii guvernulŭ directe îĭ denumesce.

O dietă ca acésta ridică la valóre o minciună, décă funcţionézā ca corpŭ legislativŭ, răḑimându-se pe suveranitatea poporului.

Şi faţă cu acestea, slabă mângâere ne dă »Nemzet,« provocându-se la comisiunile verificătóre, carĭ ar avé datorinţa de a judecá câtŭ de curate au fostŭ procedurile la alegerĭ şi câtŭ nu. Omŭ tare prostŭ şi nepăţitŭ trebue se fiă acela, pe care l'ai puté capacitá cu astfelŭ de argumente. S'a doveditŭ, că comisiunile verificătóre sunt netrebnice, nicĭodată datorinţa nu şi-au împlinit-o, deşi membrii comisiunilorŭ cu jurămêntŭ s'au obligatŭ totdéuna, că vorŭ procede după principiele dreptăţii şi-şĭ vorŭ face datorinţa.

Admitemŭ, că décă oposiţiunea şĭ-va depune mandatele, atuncĭ parlamentarismulŭ devine o absurditate. Insĕ óre totŭ parlamentulŭ nostru nu este elŭ o absurditate, unŭ ce fără înţelesŭ? Admitemŭ şi aceea că este anticonstituţionalŭ a cere ajutorulŭ Corónei faţă cu brutalităţile guvernului; şi admitemŭ, că este anticonstituţionalŭ, a recurge la Corónă ca sĕ-ţĭ facă dreptate. Insĕ întrebămŭ, mai află-se óre constituţionalismŭ în acéstă ţéră? Credinţa şi încrederea ni s'au sguduitŭ, nu mai avemŭ în nimicŭ încredere. Singură autoritatea Corónei stă încă intactă.

Guvernarea de nouĕ anĭ a lui Colomanŭ Tisza a contribuitŭ îndestulŭ, ca acum dreptate sĕ nu mai putemŭ sperá nicăirĭ, ca contra călcărilorŭ de dreptŭ nicăirĭ, lécŭ sĕ nu mai poţĭ aflá. Nimicŭ nu se mai află, ce nu s'ar fi umilitŭ prin corteşirĭ.

In dietă nimenea nu mai crede, de óre ce, ea nu este efluxulŭ încrederei poporului. Credinţa în iubirea de dreptate a organelorŭ judecătorescĭ s'a stinsŭ, fiind-că meritulŭ de corteşŭ este o tréptă şi pe calea cătră dreptate. Sciinţa şĭ-a perdutŭ autoritatea, pentru că Tisza chiar profesorĭ la universitate dintre deputaţii guvernamentalĭ denumesce. Cea mai credinciósă slugă a sa, este bărbatulŭ celŭ mai învĕţatŭ. In ce sĕ aibă credinţă şi încredere acestŭ poporŭ? Elŭ îşĭ ridică privirile spre Corónă, fiindcă de acolo încă mai sperézā dreptate.«

La aceste observărĭ ale ḑiarului „Egyetértés« mai adauge »Ellenzék,« spre încheiăre:

»Vomŭ avé ocasiunea a arĕtá că acestŭ escelentŭ articulŭ nu presupune altă consecinţă, decâtŭ că neapĕratŭ trebuie sĕ se facă o adressă cătră Maiestatea Sa, în care sĕ se céră disolvarea dietei. Atâta însĕ spunemŭ acuma, că a face din parlamentŭ representaţiune cătră Maiestatea Sa nu este anticonstituţionalŭ, ci unŭ usŭ cardinalŭ şi legalŭ alŭ parlamentarismului.‟

Crisa din Bucurescĭ.

Intr'unŭ articulŭ publicatŭ sub titlulŭ acesta ḑice »N. F. Presse,« că crisa ministerială, n'a fostŭ numai o simplă comediă. Ea s'a născutŭ din escesele studenţilorŭ. N'a fostŭ prudentŭ, ḑice „N. Fr. Pr.« din partea studenţilorŭ bucurescenĭ de a ofensă pe meritatulŭ omŭ de statŭ, dar ei au lucratŭ de sigurŭ numai în bună credinţă. Li s'a fostŭ spusŭ că ministrulŭ preşedinte e causa că proiectele radicale ale lui Rosetti au fostŭ respinse de cameră şi de aceea Brătianu apărŭ înaintea logicei lorŭ juvenile ca unŭ reacţionarŭ. Brătianu n'a făcutŭ ca Cavour, care nicĭ n'a voitŭ sĕ scie de reaua disposiţiă a poporului din Turinŭ. Brătianu nu s'a supĕratŭ atâtŭ pe demonstrările studenţilorŭ, câtŭ mai alesŭ de indiferenţa ce o arĕtau faţă de ele autorităţile. De aceea începŭ a vorbi de retragere, ḑicêndu că este ostenitŭ şi desgustatŭ. Aderenţii lui cereau retragerea ministrului de interne şi de justiţiă. Brătianu depuse demisiunea ministrului în mânile regelui. Brătianu însuşĭ era însărcinatŭ de rege a-şĭ căutá urmaşulŭ.

Óre dat-a elŭ silinţă de a-lŭ aflá? Nu se scie. Aflămŭ numai că d. Brătianu a conferitŭ cu d. Dimitrie Ghica şi alte personalităţĭ, dér că a datŭ peste marĭ greutăţĭ. Oposiţiunea vĕḑêndŭ că cabinetulŭ se clatină a începutŭ o luptă pasionată în care jócă de obiceiŭ şi influenţe străine. — Aicĭ „N. Fr. Presse« se silesce a dovedi că este aprópe de adevĕrŭ ceea ce a ḑisŭ unŭ bărbatŭ de frunte, că adecă tótă crisa ar fi fostŭ numai o ćértă între Petersburg şi Viena. Oposiţiunea română este susţinută de Rusia şi încuragiată de a combate pe d. Brătianu.

„N. fr. Presse« mai vorbesce şi de rublele stereotipe rusescĭ şi susţine tesa învechită, că totŭ ceea ce nu place ambasadorului austriacŭ în Bucurescĭ este urzitŭ din partea Rusiei.

Oposiţiunea, adauge „N. Fr. Presse«, încuragiată merse până a declará, că tóte legile votate de camerele de revisuire le consideră de nelegale şi a ameninţatŭ că décă Brătianu va mai stá la putere, ea va face frontŭ şi în contra dinastiei (? — Red G.) Brătianu întracea s'a îngrijitŭ ca unŭ meeting sĕ-lŭ róge sĕ rĕmână la postulŭ sĕu. Regele se vede că încă a doritŭ acésta şi aşa a căḑutŭ jertfă crisei numai ministrulŭ Aurelianŭ.

Brătianu, ḑice »N. Fr. Presse,« i-a jucatŭ o festă oposiţiunei luândŭ portofoliulŭ de interne. Oposiţiunea îşĭ basă speranţele pe alegerile viitóre, acum vede că inamiculŭ ei de mórte va conduce aceste alegerĭ. Acesta e actulŭ finalŭ alŭ intrigei. Liberalismulŭ d-lui Brătianu nu-lŭ va împedecă pe acesta de a conduce alegerile în modŭ românescŭ si semi-orientalŭ şi de aceea nu ne îndoimŭ, că va dobêndi la alegerĭ o mare maioritate. De o crisă ministerială — încheiă „N. Fr. Pr.« — nu se va mai vorbi multă vreme în Bucurescĭ.

Spania şi Italia.

S'a vorbitŭ şi sĕ vorbesce încă multŭ de-o confederaţiune latină şi noi Românii nu puţinŭ ne însufleţimŭ de astă idee. Din nenorocire trebue sĕ ne convingemŭ însĕ pe ḑi ce merge totŭ mai multŭ, că ţĕrile latine dela apusŭ numai în bună înţelegere nu trăescŭ. Scimŭ câtŭ de încordate sunt relaţiunile între Franţa şi Italia; scimŭ éră câtŭ de multŭ s'a rĕcitŭ pretinia franco-spaniolă, de când cu visita regelui Alfonso la curtea germană. Acum s'a mai adausŭ la acestea o asemenea încordare şi între Italia şi Spania.

Causa ĕstei încordărĭ e ministrulŭ spaniolŭ, care într'unŭ discursŭ ţinutŭ în parlamentŭ a atinsŭ partea cea mai gingaşă a politicei interne italiane. Lucrulŭ s'a petrecutŭ astfelŭ.

Conducĕtorulŭ republicanilorŭ Emilio Castelar, într'unŭ discursŭ înfocatŭ combătŭ aspru uniunea catolică, care, ḑise elŭ, voesce sĕ reînoiéscă vremile incuisiţiunei. Elŭ conjură pe miniştrii sĕ se retragă dela putere séu sĕ-şĭ schimbe atitudinea politică. Seniorulŭ Pidal. ministrulŭ lucrărilorŭ publice, rĕspunse lui Castelar, imputându-i, că elŭ a primitŭ luptele dela Alkoy, Montilla şi Cartagena, unde republicanii s'au sfâşiatŭ în bătae totŭ cu republicanĭ. Republicanii, ḑice elŭ, au adusŭ pe tronŭ pe Amadeo şi au profanatŭ bisericile. Pidal declară apoi cu multŭ patosŭ că elŭ este aderentŭ alŭ puterii lumeşcĭ papale şi că regele Alfonso este isvorulŭ drepturilorŭ constituţionale.

Până acum nicĭ unŭ ministru în nicĭ o ţéră nu a făcutŭ o aşa făţişă declaraţiune pentru puterea luméscă a Papei şi sĕ înţelege de aicĭ ce amărăciune a produsŭ în Roma vorbirea lui Pidal. Guvernulŭ cere satisfacţiune. Se ḑice, că Mancini a declaratŭ, că nu se va mulţămĭ, decâtŭ cu retragerea lui Pidal din cabinetulŭ spaniolŭ.

Reşedinţă episcopéscă cu ferestrile sparte.

Sub acestŭ titlu, Egyetértés dela 10 Iulie scrie urmatórele:

In Aradŭ, Lunĭ séra la 11 ore, s'au adunatŭ vr'o 25—30 de individĭ în strada Teleky înaintea reşedinţei episcopului gr. or. românŭ Ioanŭ Meţianŭ, au făcutŭ unŭ sgomotŭ mare, au spartŭ tóte ferestrile de cătră uliţă, afară de una, cu pietri, ce şi-le aduseseră în buzunare şi apoi au tulit'o la fugă. Hîrburile de sticlă zîngăneu pe pavagiulu din lângă ferestre, şi personagiulŭ din curtea episcopéscă dedé cu socotéla că pietrele, ce cădéu ca plóia, suntŭ rĕsunetulŭ şi efectulŭ alegerilorŭ de curêndŭ espirate. Naturalŭ, că se mai făcéu şi alte conjecturĭ. Se rĕspândise chiar şi neîntemeiata veste, cu deosebire prin unele cercurĭ românescĭ, că studenţii dela preparandiă, pe carĭ Ilustritatea sa d. episcopŭ nu i-ar fi aflatŭ demnĭ de a face învĕţătorĭ dintr'ênşii, şi-ar fi încercatŭ sciinţa la spargerea fesestrilorŭ dela reşedinţa episcopului. Cercetarea poliţiei a descoperitŭ, că calfe şi ucenicĭ de industriaşĭ au spartŭ ferestrile, şi au căusatŭ o pagubă, care se urcă la vr'o 140 florenĭ. Poliţia a prinsŭ optŭ dintre acesţĭ eroi, carĭ şi-au mărturisitŭ fapta. După »Arad és vidéke« petrile au fostŭ aruncate cu o vehemenţă aşa de mare, încâtŭ chiar şi tablele de lemnŭ dela ferestre s'au găuritŭ. Numele făptuitorilorŭ şi motivele, ce i-au îndemnatŭ a comite acestŭ atacŭ, suntŭ încă necunoscute. Se scie numai, că spargerea ferestrilorŭ nu este efluxulŭ agitaţiunilorŭ electorale. Cercetările poliţiei continuă.

Corespondenţa nóstră din Comitate.

Turda, în Iulie 1884

Vĕḑêndŭ că până acum nu s'a amintitŭ nimica în nicĭ unŭ ḑiarŭ românŭ despre întêmplările din opidulŭ Turda, îmĭ permitŭ a Vĕ amintí decurgerea esamenului de véră alŭ elevilorŭ dela scóla confes.' gr. cat. din locŭ, la care din întêmplare şi eu amŭ asistatŭ.

Esamenulŭ s'a ţinutŭ în 29 Iunie a. c. în bis. gr. cat. din locŭ sub presidiulŭ Rev. d. Iac. Lugoşianu protopopŭ, începêndu-se la 2 óre p. m. Toţĭ ascultătorii au fostŭ pre deplinŭ îndestuliţĭ cu rĕspunsurile cele bune, şi respicate ale copilaşilorŭ mititeĭ. Care de care rĕspundea mai bine, dela celŭ mai micŭ până la celŭ mare. Surprinderea ne-a fostŭ mai mare, cândŭ după fie-care obiectŭ de învĕţămêntŭ vedemŭ câte unŭ copilaşŭ eşindŭ în mijlocŭ şi într'o posiŏră scurtă arĕtă însemnătate fie-cărui studiu; dintre acestea mai tare ne-aŭ măgulitŭ pe toţĭ ascultătorii poesiile improvisate »Religiunea« şi »Limba maternă,« carĭ atâtă prin valórea lorŭ sublimă, câtŭ şi prin isteţimea elevilorŭ declamatorĭ, au causatŭ o adêncă impresiune în inimile fie-cărui ascultătorŭ. Impresiunea acésta a atinsŭ adêncŭ şi inima Rev. dom. Protopopŭ, care în cuvinte puţine însĕ meḑóse a arĕtatŭ părinţilorŭ asistenţĭ sublimitatea religiunei şi limbei materne, a arĕtatŭ, că fără de religiune este imposibilŭ sĕ esiste între ómeni o adevĕrată iubire şi o viaţă plăcută lui Dḑeu, ér fără de limba maternă este imposibilŭ fie-cărei naţiunĭ a se cultivá între adevĕrŭ, deşi că sunt unele escepţiunĭ, totuşĭ în genere numai acele popóre au ajuusŭ la culmea perfecţiunei, carĭ s'au nisuitŭ a-se cultivá în

limb'a loru maternă. După ce s'au finitŭ rĕspunsurile din studii, au urmatŭ alte declamaţiunĭ, dintre carĭ în loculŭ întâiu amintescŭ poesia improvisată »Micuţulŭ« declamată de celŭ mai micŭ elevŭ, care cu o naivitate rară începù poesióra:

Mititelŭ sunt de statură,
Tare însă la natură,
Căcĭ eu suferŭ cu plăcere
Ḑiua 5 óre în tăcere. etc.

După aceea au mai urmatŭ poesiile: »Plugulŭ,« »Primăvéra« etc. etc. — Nu potŭ sĕ lasŭ neamintitŭ nicĭ „Dialogulŭ« între doi elevĭ, în carele unulŭ a apĕratŭ bĕutura vinarsului representândŭ pre unŭ copilŭ abia trecutŭ de 10 anĭ, care nu umblá la scólă şi-lŭ dedaseră părinţii încă aşa de timpuriu spre bĕutura vinarsului; celalaltŭ representá pre unŭ copilŭ cam de asemenea etate, însă acesta umblá regulatŭ la scólă, ascultá cu cea mai mare atenţiune tóte cuvintele docentelui. Acesta basându-se pre cele audite dela învĕţătorŭ a aretatŭ stricăciunea vinarsului şi nenorocirile causate din beutura aceluia, aşa încâtŭ copilulŭ care nu umblá la scólă, audindŭ tóte acestea i-a promisŭ, că de aci înainte nu va mai bé nicĭ o picătură de vinarsŭ şi va vení regulatŭ la scólă, ca sĕ audă şi elŭ pe d. învĕţătorŭ, care tractéză cu cea mai mare iubire pe elevĭ, ér nu cu bătăi etc. ca mai de multŭ.

După dialogŭ au urmatŭ împărţirea premiilorŭ şi anume, dintre inteliginţa care a asistatŭ la acestŭ esamenŭ, On. Dionisiu Şuluţŭ jud. reg., pĕtrunsŭ fiindŭ de rĕspunsurile copilaşilorŭ a donatŭ patru talerĭ a 1 fl. v. a cu aceea condiţiune, ca doi talerĭ sĕ se dea la unŭ elevŭ şi o elevă gr. cat. carĭ au arĕtatŭ progresŭ mai însemnatŭ. Amŭ înţelesŭ şi aceea că Domnia sa a promisŭ, că la anulŭ viitorŭ, numai sĕ scie timpulŭ esamenelui mai de timpuriu, va procurá, pentru băeţĭ mai multe cărţĭ folositore, ca sĕ se împartă ca premii. Dorimŭ ca acéstă interesare a On. D-nŭ susŭ amintitŭ sĕ aibă mai mulţĭ imitatorĭ între d-nii inteligenţĭ români, ca sĕ se propage cu atâtŭ mai multŭ iubirea de cetire între ţĕranĭ. — Mai departe On. D. Ionŭ Filipescu perc. reg. a donatŭ 2 fl. v. a. fără condiţiune; dintre aceştia s'au împărţitŭ după meritŭ fie-cărui elevŭ, aşa încâtŭ toţĭ 34 de copilaşĭ, după ce au cântatŭ mai multe cântece bisericescĭ, ba la rugarea părinţilorŭ şi unele naţionalĭ, s'au dusŭ îndestuliţĭ acasă. —

Totŭ în aceea ḑi la 11 óre a. m. s'a săvêrşitŭ solenitatea punerei petrei fundamentale la casa comitatensă ce se va zidi în locŭ, la care tóte oficiile, religiunile, societăţile şi corporaţiunile au avutŭ representanţii sĕi anume avisaţĭ spre acelŭ scopŭ, cá dândŭ de 3 orĭ cu ciocanulŭ în pétră sĕ iostéscă care şi după voinţa sa câte o sentinţă. — Nu voiŭ a enará cele petrecute, ci mĕ restrîngŭ la sentinţele representanţilorŭ religiunilorŭ române: gr. cat. şi gr. or., dintre carĭ celŭ dintâiŭ a ḑisŭ: »Cu puterĭ unite casa se zidesce, cu frăţietate ţéra înflorésce,« asta sĕ-i fie devisa. Ér celălaltŭ a ḑisŭ: „Credinţa în D-ḑeu, frăţietate şi egalitate sĕ-i fie devisa.«

U.

De lêngă Şieulŭ-Mare, 18 Iunie 1884.

Nu e destulŭ că guvernulŭ maghiarŭ caută prin tóte mijlócele a înăbuşi simţĕmintele nóstre naţionale şi a ne maghiarisá, trebuia sĕ mai avemŭ şi nenorocirea, ca chiar dintre ai noştri sĕ comită astfelŭ de nelegiuirĭ. Urmatórele rĕndurĭ, ce vĕ scriu despre starea de compătimitŭ în care se află scóla confesională din comuna S.-Ioana, credŭ că sunt o dovadă puternică despre aceste nelegiuirĭ.

Senatulŭ scolasticŭ comunalŭ cu preşedintele lui în frunte d. parochŭ localŭ Mateiu Haleşŭ şi cu d. notarŭ alŭ senatului Mihailŭ Popŭ, şi cu membrii acestui senatŭ d. Iacobŭ Nistorŭ etc. de când au ocupatŭ acestŭ postŭ de îngrijitorĭ ai scólei, nu s'au îngrijitŭ de altceva decâtŭ de punga lorŭ, făcêndŭ mai multe abaterĭ atâtŭ în privinţa supravegherei scólei, câtŭ şi între fostii învĕţătorĭ dela acea scólă băgêndŭ zizaniă, lucrurĭ care au ajunsŭ până la ministerulŭ de culte şi instrucţiune publică. Acestea s'au întêmplatŭ în comună cam în decursulŭ acestorŭ doi anĭ din urmă.

Cugetamŭ însĕ că tóte abusurile se vorŭ curma dela unŭ timpŭ óre-care, şi bunăstarea acestui institutŭ de cultură îşĭ va reocupá gradulŭ, favorulŭ şi stima avută mai înainte, dár înzadarŭ.

Cu începutulŭ lui Iunie 1884, senatulŭ scolasticŭ din sala de învĕţămêntŭ a făcutŭ magaziă şi atelierŭ de lemnăriă şi şindile. Când intră omulŭ în interiorulŭ acestei sale se înfioră de ce vede: lemne peste lemne, şi şindile peste şindile, care stau aruncate claiă peste grămadă pe totŭ loculŭ până şi pe mapele şi tabelele parietalĭ, care tóte se află sfêrticate şi strivite, băncile sunt pline de gunoiu, aschii, paiă şi alte necurăţenii; la unŭ locŭ stă scaunulŭ învĕţătorului rĕsturnatŭ cu spatele în josŭ şi cu piciórele frânte, la o altă parte stă o grămadă de paiă în apropierea cuptorului, care servesce ca patŭ la ómenii carĭ lucră şi crâşmăresc în acelŭ locaşŭ nefericitŭ.

Pe bance se vĕdŭ sfărîmăturĭ de mâncărĭ consumate mai înainte, şi sticle cu rachiu stau la disposiţiă de-a putea bea din trênsele membrii senatului scolasticŭ.

Pe totŭ loculŭ printre necurăţenii se află tăbliţe şi condee de ale scolarilorŭ, cărţĭ din biblioteca scolară, manuale, hârtii şi foi din manualele fostului învĕţătorŭ G. Botêrlă, care a fostŭ scosŭ din postŭ cu forţa, înlocuindu-se cu d. Mihailŭ Popŭ. Pe scurtŭ ḑisŭ, tótă scóla se află în o stare de plânsŭ.

Sĕ sperămŭ, că d-nii numiţĭ mai susŭ îşĭ vorŭ vedé fapta rea ce au comisŭ, şi se vorŭ reintórce de pe calea rĕtăcită pe care au pornitŭ, ca nu cumva adĭ mâne se se treḑéscă cu o scólă de statŭ maghiară. Atuncĭ ar fi pré târḑiu de a-şĭ deplânge faptele lorŭ. »Unŭ bine voitorŭ.«

Colera în Franţa.

După cum vedemŭ din scirile telegrafice, ce ne sosescŭ, casurile mortale de coleră se înmulţescŭ în Toulon şi Marsilia. Se pare, că epidemia şi-a ajunsŭ culmea în nefericitele oraşe francese.

În ḑiua de 11 Iulie st. n. s'a ivitŭ unŭ casŭ de coleră şi în Parisŭ. Gazetele de acolo scriu însă că de o epidemiă în capitală nicĭ vorbă nu póte fi, caracterulŭ acestui casŭ fiindŭ sporadicŭ.

Caracteristicŭ este, că şi din epidemia colerei voiescŭ ómenii sĕ facă cestiune politică. Guvernulŭ din Paris a fostŭ decisŭ, sĕ lase în chibzuéla consiliului comunalŭ de va fi séu nu cu cale sĕ se ţină serbarea din 14 Iuliu. Consiliulŭ a decisŭ sĕ se ţină şi acésta numai în néca zulŭ şi ciuda monarchiştilorŭ, cu tóte că doctorii parisienĭ s'au pronunţatŭ în contra serbării.

Din oraşele năpăstuite poporaţiunea fuge mereu. Din Marsilia astfelŭ au plecatŭ, după cum sĕ scrie, la 40.000 de persóne. Dr. **Koch**, profesorulŭ a ţinutŭ în oraşŭ o prelegere în 10 Iulie, avêndŭ de ascultătorĭ pe toţĭ medicii de acolo. Aceştia se plângŭ de purtarea lui Koch, despre care ḑicŭ ei, că pré e bruscă.

Profesorulŭ din Viena **Drasche** are părerĭ cu multŭ mai puţinŭ presimiste, decâtŭ Koch. Elŭ ḑice, că după tóte semnele colera va rĕmâné unde s'a ivitŭ şi nu se va întinde în Europa. Încă din Aprile s'a ivitŭ epidemia în Toulon, şi până acum nu s'a lăţitŭ, decâtŭ numai câţi-va chilometrĭ prin ţinuturile de prin prejurŭ. Fugit-au cu miile ómenii în tóte părţile şi mulţĭ dintre fugarĭ au muritău chiar de astă bólă asiatică, dar mórtea lorŭ n'a făcutŭ sĕ prindă epidemia rădăcinĭ şi în alte părţĭ. Nicĭ în Franţa ea nu se va lăţi peste totŭ. — Cu totulŭ altfeliu a fostŭ la 1865, cândŭ colera s'a ivitŭ în timpŭ de 8 ḑile deodată în mai multe puncte litorale ale Europei sudice.

Cu tóte declarările liniştitóre ale profesorilorŭ din Viena, guvernulŭ austriacŭ ia vigoróse mĕsurĭ de apĕrare împotriva epidemiei.

Diverse.

O întreită nenorocire. — Ḑiarele italiane ne istorisescŭ urmatórea nenorocire unică în felulŭ ei: »Unŭ ţĕranŭ din Ginosa se dusese de diminéţă ca de obiceiu, la lucru câmpului. Tênĕra sa femeiă îi aduse pe la améḑĭ prânḑulŭ şi aşeḑă pe érbă, la umbra unui arbore, pe mica sa fetiţă în etate abia de unŭ anŭ, ér femeia se duse la câţiva paşĭ de arbore ca sĕ servéscă bărbatului sĕu prânḑulŭ. Puţinŭ după acésta, întorcându-se cătră fetiţă, nenorociţii părinţĭ o vĕḑură agitându-se în modŭ convulsivŭ. Alergară la ea şi, care nu fu gróza lorŭ când vĕḑură, că o viperă, atrasă de mirosulŭ laptelui, intrase în gura deschisă a sĕrmanei fetiţe, şi bătea din códă între buzele-i palide de te luá gróza. Tatălŭ desperatŭ se puse sĕ tragă afară vipera din tóte puterile, dar' elŭ scóse deodată cu vipera şi mĕruntaiele pline de sânge ale ficei sale. La acésta vedere, nenorocitulŭ tată înebunì până la furiă, apucă cósa şi tăiă capulŭ femeii sale. După acésta începù sĕ alerge pe câmpŭ, strigêndŭ ca trăsnetulŭ din cerŭ se cadă asupra capului sĕu.

*

Androidii. — Intr'unulŭ din numerii trecuţĭ, amŭ vorbitŭ ceva despre acestŭ **ómenĭ artificiali**, despre carĭ mai dămŭ urmatórele amĕnunte. Ei sunt cunoscuţĭ încă din vĕculŭ trecutŭ, cândŭ au fostŭ şi construiţĭ de cătră mechanicii Pierre Jaquet Droz şi Henri Louis Jaquet Droz, tatălŭ şi fiulŭ din Lachondefonds în Elveţia. Automaţii sĕvêrşescŭ felurite şi uimitóre lucrurĭ. Unulŭ din ei — **desemnătorŭ** — schiţéză înaintea privitorilorŭ conturele feţei lui George alŭ III., regelui Angliei şi ale soţiei sale, ale Charlotei. Unŭ copilŭ **scrie** cu atâta dibăciă litere şi cuvinte, încâtŭ nimicŭ nu găsescĭ rĕu în privinţa regularităţii şi frumseţii în scriere. O **fetiţă** cântă pe unŭ instrumentŭ jocurĭ şi melodii elveţiane din vremea măestrului Droz. Minunatŭ este în feliulŭ sĕu însă unŭ **bĕtrânŭ** înaltŭ cam de 15 până la 20 centimetri — care trage după sine o cărucióră bine încărcată. Aceştĭ automaţĭ au şi óre-care valóre istorică; inventatorulŭ lorŭ adecă a fostŭ aruncatŭ în închisorile inchisitorilorŭ din pricina construirei lorŭ, ér Ludovicŭ XV s'a jucatŭ cu ei, când era copilŭ.

*

Florĭ fără pămêntŭ. — Unŭ nou sportŭ este cultura florilorŭ fără pămêntŭ. Năsipŭ şi cărbune pulverisatŭ servesce ca susţiitorulŭ plantei, care o udĭ cu o fluiditate nutritóre. Crescerea este rapidă şi plantele se desvóltă totŭ aşa de bine, de nu mai bine, ca în pămêntŭ. Ba năsipulŭ se póte supliní prin muşchĭ, care mai înainte se satură cu substanţe nutritóre. Planta, care se sădesce în muşchiu se scóte cu băgare de sémă din pămêntŭ, se spală rădăcinile cele subţirĭ, băgându-o în apă călduţă. După aceea facĭ într'unŭ vasŭ unŭ patulŭ cu muschĭ nutritorĭ şi peste acela pui o cantitate asemenea de muşchĭ udĭ. Pe aceştĭ muşchĭ umeḑĭ pui fibrele rădăcinei plantei reschirându-le, după aceea le acoperĭ érĕ cu muşchĭ umeḑĭ şi apoi totulŭ îlŭ încunjurĭ cu muşchĭ nutritorĭ, apăsându-i în lăuntru. Plânta o pui într'unŭ locŭ, unde circuléză aerulŭ şi în câteva ḑile o veḑĭ ridicându-se şi desvoltându-se mai repede decâtŭ în pămentulŭ celŭ mai bunŭ. Pĕtura de muşchĭ nutritorĭ din cândŭ în cândŭ sĕ renoesce. Cu ce suntŭ preparaţĭ muschii nutritorĭ, nu scimŭ bine, dară Henri de Parville în »Journal des Debats« arată ca fluiditate nutritóre pentru plantele crescute în năsipŭ séu în cărbune: 380 gr. azotate d'ammoniaque, 310 gr. biphosphat d'ammoniaque crudŭ, 250 gr. natronŭ salpetricŭ crudŭ, 50 gr. varŭ biphosphoratŭ bine pisatŭ, 10 gr. sulfatŭ de ferŭ séu vitriolŭ verde de cupru, la olaltă 1000 gr. Acéstă amestecătură o pulverisezĭ şi o păstrezĭ într'unŭ locŭ, unde umblă aerulŭ. Topescĭ din ea 1—3 gr. într'o litră de apă şi udĭ cu ea de doue până de trei orĭ pe sĕptămână, schimbândŭ cu apă curată. Cu acestea mijlóce poţĭ sĕ crescĭ plante în casă fără nicĭ unŭ pămêntŭ.

Notiţe bibliografice.

»Gazeta Sătenului« este numele unei publicaţiunĭ ilustrate, ce apare regulatŭ în Rîmnicu-Săratŭ, redactată de mai mulţĭ ómenĭ specialĭ, sub direcţiunea d-lui C. C. Datculescu, agricultorŭ. Acéstă fóiă, a cunoscinţelorŭ trebuincióse poporului, are de scopŭ: **instruirea, informarea şi moralisarea** poporului românŭ prin publicarea materielorŭ alese şi variate. Până acum au eşitŭ ḑece numere. Revista acéstă populară îşĭ are existenţa ei garantată de d. C. C. Datculescu, care a înfiinţatŭ anume o tipografiă pentru fóia sa. În raportŭ cu calitatea hârtiei, tiparului, îngrijirei şi varietăţei materielorŭ şi a gravurelorŭ — lucrate la Paris — e cea mai eftină gazetă din ţéră. Ea ese de 2 orĭ pe lună în broşurĭ de 2 colĭ Nr. 5, tipărită desŭ. Costulŭ abonamentului e numai de ḑece lei pe anŭ, ér pentru sătenĭ **cincĭ** lei pe anŭ. Pe lângă acestea abonaţii au dreptulŭ la mai multe premiurĭ.

Tot-d'o-dată fiind-că ţinta ce urmăresce d-lŭ Datculescu, e a se rĕspândí revista sa câtŭ de multŭ şi tiragiulŭ sĕ nu se mărginéscă numai la una mie exemplare câtŭ ese adĭ, ci sĕ se capete importanţa celorŭ alte foi populare din strĕinătate, s'a instituitŭ urmatórele premii carĭ facŭ ca ḑiarulŭ sĕ nu coste nimicŭ. Orĭ-ce persónă ce se abonéză directŭ séu prin corespondenţă la Administraţia fóiei, are dreptulŭ la unulu din premiile urmatóre ce le vorŭ primí franco fără a trimite altŭ nimicŭ de câtŭ costulŭ abonamentului, anume de 10 lei séu décă e sătênŭ 5 lei: — Una sută cărţĭ de visită tipărite cu îngrijire pe cartonŭ Bristolŭ franţuzescŭ. — Volumulŭ Tratatulŭ de Horticultură, »Florile« (peste 300 pagine şi peste 100 gravurĭ). — Unu tablou phototipie a pictorului românŭ Stefănescu. — O fotografie — cabinetŭ — a vr'unui séu vre-unei celebrităţĭ artistice séu politice, după alegerea nóstră. — O piesă teatrală originală, de d-na Maria Datculescu, care va eşi de sub tiparŭ luna viitóre.

Séu la premiile urmatóre care însă nu se dau gratisŭ: — Unŭ plugŭ de oţelŭ şi fierŭ Hornsby, completŭ şi cu reserve, care costă peste 100 francĭ, numai cu 65 francĭ. **Persónele ce ne vorŭ face 65 abonamente (însă care nu dau dreptulŭ la premiele gratuite potŭ avea gratisŭ acestŭ escelentŭ plugŭ.** — Volumulŭ d-lui Medicŭ-veterinarŭ D. Mincu, numai cu 3 lei.

Tóte aceste premii suntŭ valabile pentru abonamentele ce se vorŭ face dela 20 Iuniu până la 20 Iuliu. Pe lângă aceste premiurĭ, orĭ-ce abonatŭ vechiu séu nou va primí, din timpŭ în timpŭ, **gratisŭ**, micĭ broşurĭ trebuincióse, precum aceea ce o vorŭ avé în curêndŭ cuprinḑêndŭ »**Noua lege electorală.**«

Rectificare. In numĕrulŭ de Duminecă (109), în articlulŭ de fondŭ, colóna a 2-a rĕndulŭ alŭ nouĕlea în locŭ de împărţirea este a sĕ cetĭ **împărţăşirea**,

Editorŭ: **Iacobŭ Mureşianu.**
Redactorŭ responsabilŭ: **Dr. Aurel Mureşianu.**

Cursulŭ la bursa de Viena
din 12 Iulie st. n. 1884.

Rentă de aurŭ ungară 6%	121.95	Bonurĭ croato-slavone	100.—
Rentă de aurŭ 4%	91.10	Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	99.—
Rentă de hârtiă 5%	88.10	Imprumutulŭ cu premiu ung.	114 50
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	142.70	Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului	117.80
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	96.50	Renta de hărtiă austriacă	80.75
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	117.75	Renta de arg. austr.	81.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	101.80	Renta de aurŭ austr.	103.20
Bonurĭ rurale ungare	101.50	Losurile din 1860	134 60
Bonurĭ cu cl. de sortare	101.50	Acțiunile băncel austro-ungare	854 —
Bonurĭ rurale Banat-Timișŭ	101.75	Act. băncel de creditŭ ung.	300.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	101.50	Act. băncel de creditŭ austr.	300.—
Bonurĭ rurale transilvane	101.25	Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.76
		Napoleon-d'orĭ	9.67 —
		Mărcĭ 100 imp. germ.	59.55
		Londra 10 Livres sterlinge	121.85

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 28 Iunie st. v. 1884.

Renta română (5%)	Cump.	$93^1/_2$	vênd.	$94^3/_4$
Renta rom. amort. (5%)	»	$94^3/_4$	»	$95^1/_8$
» convert. (6%)	»	$96^1/_2$	»	$97^1/_2$
Împr. oraș. Buc. (20 l.)	»	33	»	$33^1/_2$
Credit fonc. rural (7%)	»	$102^1/_2$	»	$105^1/_2$
» „ „ (5%)	„	90	„	93
» » urban (7%)	»	101	»	105
» » » (6%)	»	$97^1/_2$	»	101
» » » (5%)	»	$87.^1/_2$	»	$90^1/_2$
Banca națională a României	»	1370	»	1325
Ac. de asig. Dacia-Rom.	»	326.	»	335
« » » Națională	»	234.	»	235
Aurŭ	»	4 50.	»	$5.^1/_5$
Bancnote austriace contra aurŭ	»	2.07.	»	2.09

1—3

Publicare.

Têrgulŭ de țéră celŭ mai aprópe în comuna *B. Lipova* se va țíné în 27 Iuliu 1884 st. n.; ér têrgulŭ de vite së va incepe cu două ḑile mai înainte.

B. Lipova, în 9 Iuliu 1884. n.

Antistia (primăria) comunală.

☞ Acei domnĭ abonațĭ ai noștri, carĭ au plătitŭ prețulŭ abonamentului pe una jumëtate de anŭ séu pe unŭ anŭ, înainte de 1-a Aprilie a. c., sunt rugațĭ a ne trimite diferența prețului urcatŭ dela 1 Aprile c., care pentru Austro-Ungaria face 2 fl., ér pentru România 8 lei. ☜

ADMINISTRAȚIA „GAZ. TRANS.“

Tipografia Alexi Brașovŭ.